

Til: Rådgivende utvalg
Fra: Overvåkingsenheten
Tid: 1. juni 2022 kl.10-12
Emne: Referat utvalgsmøte i Akersgata 8 (og på Teams)

Dato: 21.06.2022
Type: RU-møte 2/2022
Saksnr.: 2022/2

Referat fra møte i NIMs rådgivende utvalg – juni 2022

Forfall: Amnesty; Den norske Helsingforskomité/NGO-forum; Frode Elgesem; Siri Gløppen; Anne Hellum; Mishell Ufeq Akhtar Shakar.

1. Orienteringer

NIM ønsket velkommen, særlig til Maria Hessen Jacobsen som er ny leder for Advokatforeningens menneskerettighetsutvalg og Sanja Adjulovic som er vara for Pål Nesse fra NOAS.

Oppfølging av kritikken fra Stortinget: Ved behandlingen av årsmeldingen mottok NIM kritikk fra Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité knyttet til sitt arbeid og anbefalinger på klimafeltet. Diskusjon i utvalget med ulike synspunkter på hvordan NIM best utøver sin rolle. Ønske om videre diskusjon av dette på et senere møte.

Andre orienteringer: Blant annet **NIMs nye rapport om funksjonshemmedes ytringsfrihet** som definerer barrierer for funksjonshemmedes ytringsfrihet. NIM har fått **en ny webside om kommuners menneskerettighetsansvar** for å etablere gode ressurser for kommuner som ønsker å jobbe med menneskerettighetsfeltet. NIM har sendt et brev til OED hvor man peker på at det er pågående menneskerettighetsbrudd på **Fosen**. Det kommer en bred rapport til høsten om **rus og menneskerettigheter**.

2. Re-akkreditering av NIM – tid for noen forbedringer?

NIM fikk A-status av GANHRI i 2017, og skal nå revurderes på grunnlag av en «selvangivelse» og eventuelle innspill fra eksterne aktører. NIM har en klar målsetting om å opprettholde denne statusen, og har særlig fokus på oppfølging av tidligere anbefalinger fra GANHRI, blant annet om åpne utnevningssprosesser, regler for avsetting og pluralitet. Pluraliteten dreier seg om representasjon og koblingen mellom NIM og det sivile samfunn. NIM oppfordret derfor det sivile samfunn til å avgi innspill direkte til GANHRI innen 1.juni (jf. epost av 20.mai).

Innspill/diskusjon:

- Advokatforeningens MR-utvalg: MR-utvalget i advokatforeningen har skrevet en uttalelse. De er åpne for at andre organisasjoner slutter seg til uttalelsen.

3. Avvikling av eldreombudet, orientering og synspunkter

Eldreombudet/Bente: Ble på kort varsel informert om nedlegging av Eldreombudet 1. juli 2023. Hovedsakelig økonomisk begrunnelse, samt at man mener mandatet overlapper med andre institusjoner, som pasient- og brukerombudene. Har siden fått mange henvendelser, og arbeider nå for å bestå.

Innspill/diskusjon:

Diskusjon langs følgende akser: Hvordan stiller partiene seg? Hva er argumentene for å beholde Eldreombudet? Veileder man eldre f.eks., sånn som pasient- og brukerombudene?

4. Spørreundersøkelse om holdninger til samer og nasjonale minoriteter

NIM/Pete: NIM har gjennomført en undersøkelse om holdninger til og hatprat mot samer og nasjonale minoriteter i Norge, og planlegger å lansere en rapport om dette i slutten av juni 2022. Blant hovedfunnene er at en tredjedel av befolkningen aldri har hørt om skogfinner. En tredjedel har et negativt inntrykk av romer og romani/tatere, og negative holdninger mot disse gruppene virker mer sosialt akseptert enn andre grupper. 10 % i Nord-Norge rapporterer at de har et negativt inntrykk av samer og kvener/norskfinner, kontra 3 % nasjonalt. 19 % av nordmenn har observert hatprat mot jøder de siste 12 månedene, 15 % mot samer, 12 % mot romani/tatere og 10 % mot romer.

Innspill/diskusjon: NIM ønsker innspill på hvilke typer anbefalinger NIM bør komme med i rapporten og eventuelle behov når det gjelder handlingsplaner. Ulike innspill til dette.

- *Aili Keskitalo:* Dette er ikke overraskende funn, men forsterker den oppfatningen hun har om at netthets på SoMe er et ytringsfrihetsproblem i Nord-Norge for samer. Minner om at Amnesty i 2019 lagde en rapport om 21 politiske tiltak mot netthets som kan være interessant å se på mtp. anbefalinger. Læreplaner kan være noe NIM kan engasjere seg i.
- *Ervin Kohn:* Nivået på hatprat på nett i spillverdenen er overveldende, vurdere å se nærmere på dette når man snakker om netthets.
- *Ervin Kohn:* Hadde ikke handlingsplan for rasisme fra 2013 til ca. 2020. I tillegg til nasjonale handlingsplaner trenger man regionale handlingsplaner.
- *LDO:* Har mange tanker om handlingsplaner, og ønsker et separat møte med NIM om dette.

5. Runde om aktuelle problemstillinger og aktiviteter

- *Barneombudet*: Glad for den nye rapporten om barns rett til beskyttelse mot vold, den blir nyttig når de gir innspill til FNs barnekomite. Arbeidet med Forandringsfabrikken er et seriøst tilbakeslag for arbeidet med barns rettigheter.
- *FFO*: Takk for rapport om funksjonshemmedes ytringsfrihet. FFO jobber mye med inkorporering av CRPD, og håpet det skulle være tema på rundebord med en rekke departementer tidligere i uken. Har fått midler til seminarer om CRPD, og skal ha et arrangement om dette på Arendalsuka.
- *LDO*: LDO med nytt ombud går i gang med ny strategiprosess til høsten med innspill fra et nytt sivilsamfunnsorgan. Kommer også med en ny rapport om utviklingen og praksis i Diskrimineringsnemnda de siste årene, samt internasjonal utvikling på feltet. Ønsker også å få igangsatt en evaluering av det nye håndhevingsapparatet på diskrimineringsrettens område.
- *Aili Keskitalo*: Veldig glad for notatet NIM sendte til OED tilknyttet Fosen-saken. Amnesty har startet et samarbeid med nordiske søsterorganisasjoner om urfolksrettigheter.
- *NOAS*: Jobber med styrking av barnets beste i utlendingsforvaltningen – medvirkning og retten til å bli hørt, særlig i utvisningssaker. Er kanskje noe bevegelse i potensielle lovendringer når det gjelder utvisning av foreldre når det er barn involvert.
- *Ervin Kohn*: Arbeider særlig med (1) bekymringsverdig nivå på antisemittisme, likevel manglende rettspraksis på feltet fordi anmeldelsene ikke går til påtale, (2) trossamfunnsloven bryter menneskerettighetene, ved at den pålegger jøder å bryte sine religiøse plikter ved å arbeide på dager hvor man har arbeidsforbud, og (3) ytringsfrihetens grenser og forbudet mot å misbruke ytringsfriheten, jf. EMK art. 17.
- *Sivilombudet*: Stortinget har bestemt at Sivilombudet skal få innsyn – positivt for rollen som kontrollorgan. Prosjektet for å få på plass ordninger for å kunne behandle klager fra barn, inkl. høring av barn, egne tilpassede nettsider etc. går nå over i en implementeringsfase. Forebyggingsenheten har slutført en del besøksrapporter fra ulike institusjoner.
- *Advokatforeningens mr-utvalg*: Glad for at NIM bistår i arbeid med straffegjennomføringsloven som er i behov av menneskerettslig revisjon. Har satt opp frihetsberøvede barns rettssikkerhet på vår agenda og vil arbeide særskilt med dette fremover. Vi utlyser nå også ut to verv utenfor ordinær periode, og ønsker å styrke vår kompetanse på MR innenfor barn, klima, personvern og utlendingsrett. Advokatforeningen stiller med egne arrangement på Arendalsuka.
- *Mishell/Minotenk*: Skriftlig orientering ettersendes til RU.

6. Eventuelt

Adele takker for møtet. Møteslutt 12.19.